

відшукувати ті технології навчання, які найбільш вдало підкреслюють їх професійно-педагогічну спрямованість та стиль навчальної діяльності, що дає можливість утвердитися у власних «силах» та перевірити, на педагогічній (стажерській) практиці, рівень їх кваліфікаційних компетентностей [3].

Формуючи звіт педагогічної (стажерської) практики майбутні педагоги професійного навчання створюють колаж особистісно-професійного зростання з розміщенням фото та описів формування особистісно професійно-значущих якостей.

Отже, особистісно-професійне зростання майбутніх педагогів професійного навчання відбувається в процесі підготовки в закладах освіти та базах практик протягом усього періоду навчання. Підвищенню його ефективності сприяють тісні міждисциплінарні зв'язки, використання новітніх технологій, що дає можливість здобувачам освіти вибрати індивідуальну траєкторію вивчення та визначитися із стилем особистісно-професійного викладання та розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Венгловська О.А., Куземко Л.В., Новик І. М. Особистісно-професійний розвиток студентів педагогічних спеціальностей у центрах компетентностей. Молодий вчений. 2017. №11. С. 281–284.

2. Іванюк Г., Венгловська О., Антипін Є. Особистісно-професійний розвиток майбутніх педагогів у процесі навчальних практик. Неперервна професійна освіта: теорія і практика, 2020. doi: <http://dx.doi.org/10.28925/1609-8595.2020.2.4>.

3. Лавріненко О.А. Тренінги розвитку і саморозвитку педагогічної майстерності викладача ВНЗ : посіб. для магістрантів, викладачів вищ. навч. закладів / Олександр Андрійович Лавріненко. – К. : Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України. 2015. 168 с.

4. Освітньо-професійна програма / Київський професійно-педагогічний фаховий коледж імені Антона Макаренка/ URL: <https://kppk.com.ua/program/oppA539b.pdf>

ГОРБАТЮК Ілля

здобувач третього рівня вищої освіти

Бердянського державного педагогічного університету

КРИВИЛЬОВА Олена

науковий керівник, доктор педагогічних наук,

професор кафедри професійної освіти та технологій

Бердянського державного педагогічного університету

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ З ІНЖЕНЕРІЇ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДО ПРОЄКТНОГО УПРАВЛІННЯ

Сучасний розвиток ІТ-галузі, орієнтований на проектну організацію діяльності, зумовлює зростання вимог до підготовки фахівців з інженерії

програмного забезпечення, здатних ефективно здійснювати проєктне управління. Водночас традиційні підходи до професійної підготовки не повною мірою забезпечують формування відповідних компетентностей, інтеграцію теоретичних знань і практичного досвіду, а також готовність до роботи в умовах динамічних змін. У зв'язку з цим актуалізується потреба в обґрунтуванні та впровадженні комплексної системи методологічних підходів як основи формування готовності майбутніх бакалаврів до проєктного управління.

Метою дослідження є теоретичне обґрунтування методологічних підходів до підготовки майбутніх бакалаврів з інженерії програмного забезпечення до проєктного управління.

Визначаючи методологічні підходи підготовки майбутніх бакалаврів з інженерії програмного забезпечення до проєктного управління, виходимо з того, що підхід – це зумовлена певною позицією або ідеєю система взаємопов'язаних принципів, методів, способів і прийомів, які визначають, як саме розглядається об'єкт, здійснюється вплив на нього та формується ставлення до нього, причому всі ці елементи мають спільну спрямованість і функціонують у межах єдиної концептуальної рамки [2, с. 521].

Підготовка майбутніх бакалаврів з інженерії програмного забезпечення до проєктного управління ґрунтується на поєднанні концептуальних підходів (системного, синергетичного та компетентнісного) і специфічних підходів (інтегративного та проєктного).

Системний підхід обрано для визначення загальних системних властивостей та якісних характеристик професійної підготовки майбутніх бакалаврів з інженерії програмного забезпечення до проєктного управління. Так, наприклад, системний підхід допомагає окреслити мету і завдання навчальної, самостійної та практично-зорієнтованої діяльності здобувачів освіти відповідно до навчального плану та програм закладу вищої освіти тощо; виділити структури та зміст предметних та міждисциплінарних знань, адекватних основним функціям, що реалізують бакалаври з інженерії програмного забезпечення у проєктному управлінні, обрати відповідні до навчального плану дисципліни, зважити змістовність навчальних програм і навчальних ресурсів та інше; обрати форми, методи, прийоми і засоби навчальної, самостійної та практично-зорієнтованої діяльності та схарактеризувати критерії відповідних проявів знань, умінь, навичок та здатностей; забезпечити дієвий контроль та самоконтроль за рівнем академічних і особистісних досягнень здобувачів освіти, добір оптимальних методів їх підвищення.

У синергетичному вимірі модель підготовки майбутніх бакалаврів з інженерії програмного забезпечення до проєктного управління має відповідати низці вимог: забезпечувати взаєморегуляцію між учасниками освітнього процесу; передбачати узгоджене та гармонійне поєднання його складових; розглядати готовність до проєктного управління як цілісне інтегративне утворення; сприяти набуттю знань через організацію власного досвіду та опанування методів розв'язання проблем на засадах інтеграції й міждисциплінарних зв'язків. Крім того, така модель має формувати єдине

інтерактивне середовище взаємодії учасників освітнього процесу, актуалізувати особистісну відповідальність за рівень сформованості готовності до проєктного управління, забезпечувати розвиток рефлексії, осмислення та усвідомлення власної діяльності. Важливими її характеристиками є також інтеграція професійного й особистісного зростання та орієнтація на відкритість і прозорість дій у досягненні очікуваних академічних і особистісних результатів.

Компетентнісний підхід забезпечує підготовку майбутніх бакалаврів з інженерії програмного до проєктного управління шляхом освоєння ними відповідних загальних і спеціальних компетентностей, зосереджуючи увагу на результатах освіти, трактуючи їх не як сукупність засвоєної інформації, а як здатність особистості розв'язувати життєві й професійні завдання та ефективно діяти в різних проблемних ситуаціях. Формування системи знань, умінь, особистісних якостей і мотивацій, що сприятимуть становленню висококваліфікованого фахівця, створюватимуть передумови для його професійної самореалізації, забезпечуватимуть затребуваність особистісного потенціалу та усвідомлення власної значущості в професійній діяльності. Досягнення таких результатів можливе за умови усвідомленого засвоєння здобувачами освіти навчального матеріалу та розвитку здатності самостійно, творчо й нестандартно застосовувати набуті знання у процесі розв'язання прикладних завдань, зокрема у сфері проєктного управління. Реалізація зазначеного підходу передбачає дотримання таких вимог: відбір змісту навчання відповідно до кінцевих цілей підготовки; удосконалення методів викладання, навчання та оцінювання; визначення професійної компетентності, зокрема в галузі проєктного управління, як ключового результату освітнього процесу.

Компетентнісний підхід зорієнтовано на розробку структури готовності майбутніх бакалаврів з інженерії програмного забезпечення до проєктного управління та визначення результатів навчання. Реалізація зазначеного підходу здійснюється завдяки таким діям, як-то: аналіз загальних компетентностей, які є найбільш популярними серед роботодавців ІТ-галузі; вивчення загальних та спеціальних компетентностей на основі стандарту вищої освіти за спеціальністю 121 «Інженерія програмного забезпечення» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти [1]; аналіз частоти найбільш популярних загальних та спеціальних компетентностей в освітньо-професійних програмах підготовки бакалаврів з інженерії програмного забезпечення, наближених до елементів діяльності з проєктного управління; визначення низки загальних та спеціальних компетентностей найбільше пов'язаних з проєктним управлінням; інтегрування означених компетентностей із основними функціями діяльності із проєктного управління; формулювання компонентів готовності майбутніх бакалаврів з інженерії програмного забезпечення до проєктного управління.

У межах дослідження інтегративний підхід до професійної підготовки майбутніх бакалаврів з інженерії програмного забезпечення визначався як сукупність форм і методів, що характеризують процес і результат формування такої інтегративної якості особистості фахівця, як готовність до проєктного управління при розв'язуванні складних спеціалізованих задач і практичних проблем. Інтегративний підхід орієнтує на досягнення гарантованого результату

навчання, спрямований на формування готовності майбутніх бакалаврів з інженерії програмного забезпечення до проектного управління через інтеграцію різних видів діяльності в процесі теоретичного і практичного навчання, максимально наближеного за змістом до умов професійної діяльності; вимагає розробки інтегрованої навчально-програмної документації та комплексного методичного забезпечення. Найбільш репрезентативними та ефективними способами реалізації інтегративного підходу при структуруванні змісту навчальних дисциплін є застосування проблемного навчання.

Роль проектного підходу в підготовці майбутніх бакалаврів з інженерії програмного забезпечення до проектного управління полягає у цілеспрямованому впровадженні методів PBL, що забезпечують інтеграцію теоретичних знань і практичної діяльності через розв'язання реальних або наближених до професійної практики завдань. Такий підхід сприяє формуванню здатності до планування, організації та реалізації проектів, розвитку командної взаємодії, критичного мислення та відповідальності за результати діяльності. Водночас він орієнтує освітній процес на активну участь здобувачів освіти у моделюванні професійних ситуацій, прийнятті управлінських рішень і набутті досвіду проектною діяльністю, що є ключовим для формування їх готовності до проектного управління.

Отже, підготовка майбутніх бакалаврів з інженерії програмного забезпечення до проектного управління має здійснюватися на основі цілісної методологічної системи, що поєднує концептуальні (системний, синергетичний, компетентнісний) та специфічні (інтегративний і проектний) підходи. Їх комплексне застосування забезпечує узгодженість цілей, змісту, форм і методів навчання, сприяє інтеграції теоретичної та практичної підготовки, а також орієнтації освітнього процесу на досягнення конкретних результатів. Така методологічна основа дозволяє сформувати готовність майбутніх бакалаврів з інженерії програмного забезпечення до проектного управління як інтегративну характеристику, що поєднує знання, уміння, досвід діяльності та особистісні якості. Вона передбачає активну позицію здобувачів освіти, їх залучення до розв'язання професійно орієнтованих завдань, розвиток здатності до самостійного мислення, рефлексії та безперервного професійного зростання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 121 «Інженерія програмного забезпечення» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти : Наказ МОН України від 29.10.18 р. № 1166. URL : <https://osvita.ua/doc/files/news/630/63008/121-inzheneriya-programnogo-zabezpechenn.pdf>

2. Словник української мови : [в 11 т.] / АН Української РСР, Ін-т мовознав. ім. О. О. Потебні ; редкол.: І. К. Білодід (голова) [та ін.][АН Української РСР, Ін-т мовознав. ім. О. О. Потебні] ; редкол.: І. К. Білодід (голова) [та ін.]. Київ : Наук. думка, 1970 - 1980. Т. 6 : П-Поїти / ред. тому: А. В. Лагутіна, К. В. Ленець. 1975. 832 с.